

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพโดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของครูผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีจุดประสงค์เพื่อหาแนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) โดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของครูผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เพื่อประเมินแนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) โดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของครูผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ประชากร ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 177 คน จาก 67 โรงเรียน เก็บข้อมูลโดยการเลือกครูผู้ช่วยที่บรรจุเข้ารับราชการไม่เกิน 2 ปี และไม่สามารถย้ายได้ภายใน 4 ปี การดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนแรก ผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการแนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ โดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของครูผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครู จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 177 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ โดยดำเนินการ สัมภาษณ์ สอดถาม และใช้รูปแบบการจัดการด้วย Google Classroom โดยใช้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 177 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่สุดท้าย ผู้วิจัยได้ประเมินแนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ โดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของครูผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครูผู้ช่วย จำนวน 177 คน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อ แนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ โดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของครูผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการวิจัยดังนี้ คือ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 เพื่อหาแนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) โดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของครูผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ประกอบด้วยขั้นตอนและผลการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการ แนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ โดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของครูผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 177 คน จาก ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยภาพรวมแล้วผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการแนวทางการนิเทศติดตามทั้งสามด้านคือ ด้านการนิเทศแบบร่วมมือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามลำดับ

ด้านการนิเทศแบบร่วมมือผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดเรื่อง การช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนทางเลือกในการแก้ปัญหา การเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ นำเสนอข้อเสนอแนะ การสร้างวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ กระตุ้น ส่งเสริมยอมรับ ข้อขัดแย้งประนีประนอม และเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ ตกลงร่วมกันเพื่อหาข้อยุติ ส่วนเรื่องความต้องการการชี้แนะ รับฟังและทำความเข้าใจปัญหานั้น อยู่ในระดับมาก

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดเรื่อง ช่วยทำให้การทำงานรวดเร็วขึ้น มีการสื่อสารกันได้มากขึ้น ช่วยลดเวลาและงบประมาณในการนิเทศ ส่วนเรื่องระบบสารสนเทศเพื่อความสะดวกในการติดตาม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

ด้านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความต้องการมากที่สุดเรื่อง มีทีมร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน มีการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ และมีชุมชนกัลยาณมิตร มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว ส่วนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันและมีภาวะผู้นำร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการนิเทศติดตามผลการจัดการ ความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการพัฒนาโดยการ จัดการด้วย Google Classroom โดยสร้างห้องชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพในการติดตามผลการจัดการ ความรู้ จำนวน 1 ห้อง ในห้องชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพในการติดตามผลการจัดการ ความรู้นี้จะประกอบไปด้วย ครูผู้ช่วย ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ มีหัวข้อ การส่งงาน แผนการสอน ตัวอย่างวีดิทัศน์การสอน คำถามและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นสื่อกลางในการติดตามให้ความรู้และข้อเสนอแนะร่วมกัน

ตอนที่ 2 เพื่อประเมินแนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) โดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของครูผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ประกอบด้วยขั้นตอนและผลการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพโดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของครูผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระดับผลการประเมินแนวทางการ

นิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพโดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ครั้งนี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การที่มีทีมร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน และมีชุมชนกัลยาณมิตร มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การนิเทศติดตามรูปแบบนี้ช่วยลดปริมาณการใช้กระดาษ และด้านการนิเทศแบบร่วมมือ ก่อให้เกิดการเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ นำเสนอข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาหาแนวทางทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพโดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความต้องการ ด้านการนิเทศแบบร่วมมือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ วิชัย ชัยรินทร์ (2558 หน้า 131-136) ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัญหาการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์มีปัญหอยู่ในระดับมาก สภาพปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารทางด้านเครื่องมือการนิเทศการศึกษาไม่หลากหลาย การนิเทศไม่เป็นไปตามปฏิทิน ไม่ต่อเนื่อง และการอบรมพัฒนาครูโดยใช้เวลาทำให้ห้องเรียนขาดครู ผู้บริหารขาดการพัฒนาความรู้ด้านการนิเทศ ส่วนปัญหาด้านการนิเทศการศึกษาของครูนั้นมี 1 รายการ ได้แก่ การอบรมพัฒนาครูโดยใช้เวลาทำให้ห้องเรียนขาดครู ซึ่งสอดคล้องกับ วนิดา ภูวิชัย (2562 หน้า 122) การพัฒนาแนวทางดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า องค์ประกอบของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับระบบการดำเนินงานนิเทศภายในที่ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการนิเทศ ประเมินผล และการสะท้อนผล รายงาน และเผยแพร่ผลการนิเทศ (อริศ ไชยศิริรินทร์, 2562 หน้า 197-205) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมเท่ากับ 0.06 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติการมีความต้องการจำเป็นเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านการสรุปและรายงานผล ด้านการสะท้อนผลปรับปรุงและประเมินผลและด้านการเตรียมการ และด้านการวางแผน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นฐาน โดยรวมเท่ากับ 0.286 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำร่วมมีความต้องการจำเป็นเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านชุมชนกัลยาณมิตรและด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ด้านโครงสร้างสนับสนุน และด้านการเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพ ตามลำดับ

2. ผลการประเมินแนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพโดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของครูผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ได้สร้างเครื่องมือแบบประเมินวัดระดับผลการประเมินแนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) โดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยประเมิน 3 ด้าน มีระดับผลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศแบบร่วมมือ โดยเฉพาะการเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ นำเสนอข้อเสนอแนะ 2) ด้านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเฉพาะการมีทีมร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน และการมีชุมชนกัลยาณมิตร มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว และ 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การนิเทศติดตามด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ โดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบนี้ ช่วยลดปริมาณการใช้กระดาษ สอดคล้องกับ วิชัย ชัยรินทร์ (2558 หน้า 131-136) ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยประเมินความพึงพอใจ 4 ด้าน ด้านประสิทธิภาพ ด้านประโยชน์ของระบบ ด้านการออกแบบด้านการสนับสนุนและการให้บริการการใช้งาน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ พบว่า ด้านประโยชน์ของระบบสารสนเทศมีผลการประเมินในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเฉพาะด้านสารสนเทศในระบบช่วยให้การทำงานรวดเร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสร้างเครื่องมือนิเทศของ สมุน อมรวิวัฒน์ (2547 หน้า 13) ที่กล่าวว่า การจัดหา จัดทำเอกสาร สื่อการนิเทศทางไกล ผู้นิเทศควรจัดทำสื่อ เครื่องมือการนิเทศเป็น 2 ลักษณะ คือ เป็นเครื่องมือประเมินตรวจสอบ และเครื่องมือส่งเสริมโรงเรียน และ ชัชวาล คัมพิราวัฒน์ (2548 หน้า 34) ได้พัฒนากระบวนการนิเทศทางไกลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพของการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา กล่าวว่า กระบวนการนิเทศทางไกลมีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณา ได้แก่ ความพร้อมในการนิเทศทางไกล กระบวนการนิเทศทางไกล คุณสมบัติของสื่อทางไกล โครงสร้างการนิเทศทางไกล การประเมินผลการนิเทศทางไกลและการวางแผนการนิเทศทางไกล ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษา ความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของ สุธิภรณ์ ขนอม (2561 หน้า 21-34) พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนของครูในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา หินอ่อน (2560 หน้า 217-228) ทำวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่าง ระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม ได้ข้อสรุปว่า ผลจากการใช้ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ นอกจากจะได้ทราบผลการประเมินตนเองของผู้นิเทศที่สามารถแสดงให้เห็นว่า ระบบมีประสิทธิภาพที่สามารถส่งเสริมให้อาจารย์นิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจ มีความก้าวหน้าในการนิเทศเพิ่มขึ้น สามารถให้รายละเอียดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนแก่นักศึกษาฝึกสอนได้ครบถ้วน และนักศึกษาฝึกสอนยังได้รับคำแนะนำระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนจากอาจารย์นิเทศก์ มีความพึงพอใจต่อการให้คำแนะนำของอาจารย์นิเทศก์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. รูปแบบแนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพโดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การจัดการด้วย Google Classroom เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้ เช่น ครูผู้ช่วย ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ เป็นต้น ดังนั้นหากผู้ที่สนใจจะนำระบบไปใช้กับกลุ่มอื่น ๆ จะต้องพิจารณาวิเคราะห์ความพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ต่าง ๆ ก่อนที่จะนำแนวทางนี้ไปใช้
2. รูปแบบการจัดการด้วย Google Classroom นี้ เป็นการประยุกต์โปรแกรมสำเร็จรูปของ Google ที่มีอยู่แล้วนำมาใช้งานแบบไม่เสียค่าใช้จ่าย สามารถนำไปเป็นแนวทางในการใช้งานได้อย่างเหมาะสม
3. รูปแบบแนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพโดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การจัดการด้วย Google Classroom เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้ เช่น ครูผู้ช่วย ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ เป็นต้น ดังนั้นหากผู้ที่สนใจจะนำระบบไปใช้กับกลุ่มอื่น ๆ จะต้องพิจารณาวิเคราะห์ความพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ต่าง ๆ ก่อนที่จะนำแนวทางนี้ไปใช้
4. แนวทางการนิเทศแบบร่วมมือโดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับผู้ใช้ ด้านการศึกษา ช่วยให้ประหยัดงบประมาณ และลดเวลาหรือจำนวนครั้งในการเดินทางไปยังสถานศึกษาได้ ควรนำไปศึกษาวิจัยต่อไป
5. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศติดตามผลการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพโดยการสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้รูปแบบทางไกลด้วยระบบอื่น ๆ
6. ควรมีการทำวิจัยทางด้านเพิ่มสะสมผลงานสำหรับครูผู้ช่วยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ จะช่วยให้ลดการใช้กระดาษและการสูญหายของข้อมูล
7. ควรมีการทำวิจัยจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพหลาย ๆ เครือข่าย เพื่อหาแนวทางการทำงานที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี